

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Diagnoza do Programu Rewitalizacji Gminy Babiak

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

I. WSTĘP	3
II. PODSTAWY PRAWNE	4
III. DEFINICJA I WYZNACZENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	5
IV. SUMARYCZNA DIAGNOZA STANU. PROBLEMY. ROZWIĄZANIA. REKOMENDACJE	11
1. Dane wyjściowe	12
1.1. Demografia	13
1.2. Rynek Pracy	14
1.3. Bezpieczeństwo	15
1.4. Finanse gminy	15
1.5. Infrastruktura komunikacyjna Gminy Babiak	16
1.6. Ciągi komunikacyjne o charakterze niskoemisyjnym	17
1.7. Usługi publiczne: przebudowa bazy edukacyjnej oraz program edukacji regionalnej	20
1.8. Usługi publiczne: gospodarka środowiskowa.....	26
2. Wnioski ogólne dla diagnozowanych obszarów tematycznych	29
V. PODSUMOWANIE.....	30
VI. ZAŁĄCZNIK 1: ZESTAWIENIE INWESTYCYJNE NA LATA 2016-2022.....	34
VII. SUMARYCZNA ANALIZA MIEJSKOŚCI BABIAKA	40
VIII.SŁOWNIK POJĘĆ	43

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

I. WSTĘP

Problemy o znaczeniu strategicznym, które stoją przed podmiotami życia publicznego w dużej mierze są niezależne od istniejących struktur administracyjnych zarządzania procesami rozwojowymi. Sytuacja taka wymaga odejścia w ramach polityki przestrzennej od tradycyjnie definiowanych obszarów interwencji: np. obszary wiejskie versus miasto, na rzecz zindywidualizowanego podejścia do różnych terytoriów wyznaczanych na podstawie cech społeczno-gospodarczych i przestrzennych w ujęciu dynamicznym (KPZK 2030).

Dokumenty strategiczne na poziomie krajowym, czyli Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR 2010-2020) w systemie zarządzania rozwojem Polski przyjmują koncepcję opartą o podejście ukierunkowane terytorialnie. Na poziomie regionalnym wyżej wymienione podejście realizuje się głównie poprzez regionalne programy operacyjne uzupełniane innymi formami finansowania (np.: programy krajowe).

Podejście zintegrowane, realizujące szersze formuły zadaniowe oraz określony pakiet interwencji projektowych realizowanych przy współudziale środków Unii Europejskiej leży u podstaw przedmiotowego opracowania Diagnozy będącej podstawą do opracowania Programu Rewitalizacji.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

II. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną przygotowania Diagnozy obszarów zdegradowanych Gminy Babiak są:

1. Wytoczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Warszawa, 3 lipca 2015, MiiR/H 2014-2020/20(01)/07/2015) będące wynikowe w stosunku do
2. Ustawy o Rewitalizacji, (Dz. U., 2015, poz. 1777, data ogłoszenia: 3 listopada 2015), która weszła w życie w 9 października 2015.

Dokumenty wskazane powyżej stanowią fundament opracowania Programu Rewitalizacji, który łączy w sobie zasady podejścia zintegrowanego w zakresie rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Dodatkowo ramy prawne przedmiotowej Diagnozy wyznaczają także:

- a. Rozporządzenie Parlamentu i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku,
- b. Umowa Partnerstwa przyjęta przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 roku.

Wybierając i programując główne cele, które powinny być osiągnięte w ramach poszczególnych działań, uwzględniono również następujące dokumenty planistyczne:

- a. Strategię Europa 2020,
- b. Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030,
- c. Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020,
- d. Strategię Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

III. DEFINICJA I WYZNACZENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych mają szczególne znaczenie dla rozwoju całego województwa. Pośrednie sąsiedztwo z najważniejszymi ośrodkami regionu powoduje, że Gmina Babiak znajduje się w strefie bezpośredniego oddziaływania potencjału rozwojowego. Przewagę konkurencyjną zyskuje również dzięki dobrym połączeniom komunikacyjnym z miastami o znaczeniu regionalnym, czy też miastami pełniącymi rolę centrów ponadlokalnych i subregionalnych.

Poziom rozwoju jednostek wiejskich niesie za sobą także negatywne konsekwencje. W gminie zauważalne jest silne zjawisko suburbanizacji, w tym również suburbanizacji funkcjonalnej. W gminach wiejskich zakwalifikowanych do tej kategorii obszaru zdegradowanego, zauważalne jest również zjawisko zatracania pierwotnych funkcji wiejskich, na rzecz zupełnie obcych dla tych jednostek funkcji miejskich. Ponadto wyraźny jest również napływ ludności miejskiej na tereny wiejskie, co powoduje liczne konflikty społeczne i kulturowe. Codzienne dojazdy do pracy pomiędzy ośrodkami miejskimi a obszarami wiejskimi powodują nasilanie się zjawiska kongestii. Zrównoważony rozwój społeczno - gospodarczy gminy zakwalifikowanej do obszaru zdegradowanego ma niezwykle istotne znaczenie dla rozwoju ośrodka wiejskiego ze względu na silne powiązania społeczno - gospodarcze i komunikacyjne. Gmina Babiak pełni również rolę przekaźników dyfuzji procesów rozwojowych na obszary wiejskie wymagające wsparcia.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Dlatego też, tak istotne znaczenie dla rozwoju województwa mają działania na rzecz wspierania obszarów zdegradowanych tego typu.

Celem zasadniczym Programu Rewitalizacji jest wyprowadzenie wybranych obszarów gminy ze stanu dezintegracji struktury przestrzenno-funkcjonalnej drogą eliminacji zjawisk i procesów, które spowodowały ten stan.

Założenie to umiejscawia Program Rewitalizacji w szerszym kontekście programowym, a mianowicie jako elementu całościowej strategii kierowania i zarządzania rozwojem lokalnym. Uzasadnieniem takiego podejścia jest fakt, że Program Rewitalizacji jest spójny ze:

1. Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Babiak,
2. miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, a także z częścią zapisów, zawartych w dokumentach planistycznych powiatu kolskiego oraz województwa wielkopolskiego.

Spójność tak rozumianej koncepcji rewitalizacji z celami strategicznymi rozwoju miasta wymaga zapewnienia zintegrowanego z tymi celami zbioru projektów rewitalizacyjnych.

Projekty te winny łączyć cele społeczne z ekonomicznymi, inwestycyjne z zadaniami socjalnymi lub gospodarczymi, umożliwiając bardziej skuteczne pokonywanie zjawisk kryzysowych.

Powyższe, zasadnicze założenia koncepcyjne tworzą warunki ramowe dla całej operacji rewitalizacyjnej. Ujęcie koncepcji rewitalizacji w kategoriach rekonstrukcji i integracji przestrzenno-funkcjonalnej struktury gminy Babiak wynika z potrzeby wzmocnienia i

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

dowartościowania istniejących na obszarze rewitalizacji potencjałów oraz usuwania (lub przynajmniej łagodzenia) deficytów rozwojowych.

Na obszarze objętym programem rewitalizacji, realizującym integrację przestrzeni publicznej, zasadnicze znaczenie warunkujące jej osiągnięcie przypisuje się:

- funkcji socjalno-ekonomicznej, zaangażowanej w poprawę bytu „tkanki społecznej”,
- projekty rewitalizacyjne w tej dziedzinie realizować będą cele rewitalizacji integracyjnej,
- funkcji mieszkaniowej i mieszkalno-usługowej, prowadzącej do wyrównania standardu zamieszkania i obsługi mieszkańców w oparciu o cele rewitalizacji implantacyjnej,
- działaniom zmierzającym do eliminacji zjawisk kryzysowych w przestrzeni życia publicznego oraz zapewnienia ładu przestrzennego w ujęciu rewitalizacji integracyjnej i implantacyjnej.

Podsumowując dotychczasowe ustalenia należy stwierdzić, że obszary objęte Programem Rewitalizacji znajdują się obecnie pod presją trzech zasadniczych negatywnych czynników:

- społeczno-ekonomicznych skutków transformacji, prowadzących do marginalizacji i wykluczenia społecznego jego mieszkańców,
- dekapitalizacji i degradacji substancji (istniejącej zabudowy),
- dezintegracji struktury funkcjonalno-przestrzennej, wymagającej nowego ukształtowania przestrzeni publicznych

Należy zwrócić szczególną uwagę, iż celem rewitalizacji na terenie Gminy Babiak jest:

- **wsparcie środowisk najbardziej potrzebujących,**

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

- aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- rewitalizacja obszarów historycznych Babiaka,
- rewitalizacja zdegradowanych obszarów pokolejowych,
- przywrócenie praw miejskich (sumaryczna analiza miejskości Babiaka znajduje się na stronie 40).

Na podstawie *Wytycznych* oraz danych statystycznych stwierdzić należy, iż w gminie występują objawy stanu kryzysowego, który jest spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności:

- relatywnie niskiego poziomu edukacji oraz kapitału społecznego,
- niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym,
- bezrobocia (wskaźnik charakterystyczny dla regionu),
- ubóstwa (średni wskaźnik właściwy dla regionu),
- przestępczości (relatywnie niski).

Wyznaczenie Obszaru podlegającego rewitalizacji cechuje **jednorodność problemowa w zakresie** podstawowych usług publicznych rozumianych, jako połączenie i rozwiązanie sieciowe sprzyjające kompleksowym interwencjom strategicznym.

Uwaga: Należy zwrócić szczególną uwagę na charakter **wzajemnej komplementarności poszczególnych elementów** potencjalnej interwencji, które są wzajemnie uzupełniającą się treścią

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

będącą wynikiem wspólnych obszarów problemowych. Jedną z głównych i zasadniczych cech determinujących dzisiejszy i przyszły charakter obszaru rewitalizowanego jest gospodarka, która już dziś odgrywa jedną z zasadniczych ról w ogólnym przeglądzie poszczególnych branż rozwoju gospodarczego. Gmina Babiak w swojej integralności terytorialnej i problemowej posiada zbiór cech dystynktywnych i właściwych dla określania perspektywicznej wspólnoty oddziaływania na całość obszaru.

Powodem objęcia Programem Rewitalizacji wskazanych i opisanych poniżej obszarów Gminy Babiak jest zidentyfikowanie miejsc i zjawisk o charakterze dysfunkcyjnym, wymagających podjęcia działań o charakterze rewitalizacyjnym.

Identyfikacja obszarów dysfunkcyjnych, na których trudne byłoby wykorzystanie skwantyfikowanych wskaźników, ze względu na fakt, że są to obszary niezamieszkane lub słabo zaludnione, wyraźnie jednak zdegradowane na tle gminy i niezdolne do pełnienia funkcji prorozwojowych, wymagające natomiast zdecydowanych działań rewitalizacyjnych w celu nadania im nowej roli w tkance przestrzennej.

W tym przypadku należy dokonać ich szczegółowego opisu, ze wskazaniem powodów, dla których powinny zostać poddane działaniom rewitalizacyjnym.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Obszary zdegradowane:

l.p.	Miejscowość	Zidentyfikowany obszar	Charakterystyczne dysfunkcje obszaru
1	Wiecinin	tereny przyległe do jeziora Brdowskiego	bezrobocie, brak infrastruktury edukacyjnej, społecznej, - brak miejsca do integracji, - niski poziom życia mieszkańców
2	Mchowo	centrum wsi - popegeerowskie blokowisko wraz z otoczeniem	bezrobocie, brak infrastruktury edukacyjnej, społecznej, - brak miejsca do integracji, - niski poziom życia mieszkańców
3	Babiak	<p><u>1.</u> tereny pokolejowe (część ul. Dworcowej)</p> <p><u>2.</u> centrum miejscowości (ul. Wiosny Ludów, ul. Warszawska, ul. Plac Wolności, ul. Plac Kościuszki, ul. Boczna, część ul. Dworcowej)</p>	<p><u>1.</u> tereny pokolejowe: bezrobocie, brak infrastruktury edukacyjnej i społecznej, niski poziom przedsiębiorczości, budynki/elewacje do odnowienia, niski poziom kapitału społecznego, słaba kondycja lokalnych podmiotów gospodarczych</p> <p><u>2.</u> centrum miejscowości: bezrobocie, podwyższony poziom przestępczości, brak infrastruktury społecznej, niski poziom życia mieszkańców, budynki/elewacje do odnowienia</p>

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

4	Brdów	tereny bezpośrednio sąsiadujące z brzegiem jeziora Brdowskiego	bezrobocie, brak infrastruktury społecznej, - niski poziom życia mieszkańców, podwyższony poziom przestępczości
5	Lubotyń	tereny bezpośrednio sąsiadujące z brzegiem jeziora Lubotyńskiego	bezrobocie, brak infrastruktury społecznej, - niski poziom życia mieszkańców, podwyższony poziom przestępczości

Należy zaznaczyć, że wskazywane obszary nie mają jednorodnego charakteru urbanistycznego pod względem płynnego łączenia się ze sobą poszczególnych ulic, niemniej jednak występująca koncentracja problemów oraz inwestycji stwarza podstawę do stwierdzenia o jego koherentności.

IV. SUMARYCZNA DIAGNOZA STANU. PROBLEMY. ROZWIĄZANIA. REKOMENDACJE

Poniżej przedstawiono sumaryczną diagnozę stanu dla Gminy Babiak. Diagnoza oparta została na metodach:

- a. metaanalizy polegającej na analizie danych, określających wtórne odkrywanie wiedzy metodą uogólniania informacji zawartych w publikacjach czy źródłach pierwotnych oraz
- b. autorskiej metodologii F.S.M. (ang. *Flesh Screen Methodology*) polegającej na zatrzymaniu strumienia danych informacyjnych w określonym momencie jej przeprowadzania i przeprowadzeniu projekcji danych na konkretne realizacje projektowe. Dla niniejszej analizy moment F.S (*Flesh Screen*) określono na styczeń 2016, zaś projekcję projektową wskazano na rok 2022.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Diagnoza cząstkowa zawiera dane sumaryczne pozwalające stwierdzić moment bazowy, za który przyjęto kwiecień 2016 roku formułuje problem oraz implikuje jego rozwiązanie.

1. Dane wyjściowe

Gmina Babiak położona jest we wschodniej części Wielkopolski i wchodzi w skład powiatu kolskiego. Leży w odległości 15 km na północ od trasy Poznań - Warszawa. Gmina położona jest 20 km od miasta powiatowego Koło, 130 km od Poznania, 40 km od Konina oraz 50 km od Włocławka położonego w województwie kujawsko-pomorskim i 100 km od Łodzi położonej w województwie łódzkim. Zajmuje obszar o powierzchni 133,5 km².

Gmina od zachodu graniczy z gminą Sompolno i Osiek Mały, od południa z gminami Koło i Grzegorzew, od wschodu z gminami Kłodawa i Przedecz, od północy z gminą Wierzbinek oraz położonymi w województwie kujawsko - pomorskim gminami Topolka i Izbica Kujawska.

Gmina podzielona jest na 30 sołectw, są to: Babiak, Bogusławice, Bogusławice Nowiny, Brdów, Brzezcie, Dębno Królewskie, Dębno Poproboszczowskie, Goraj, Janowice, Korzecznik-Podlesie, Korzecznik Szatanowo, Lichenek, Lipie Góry, Lubotyń, Maliniec, Mchowo, Stare Morzyce, Mostki Kolonia, Nowiny Brdowskie, Osowie, Ozorzyn, Podkiejsze, Polonisz, Psary, Radoszewice, Stypin.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

1.1. Demografia

Gmina Babiak ma 8 052 mieszkańców, z czego 50,0% stanowią kobiety, a 50,0% mężczyźni. W latach 2002-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 0,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy gminy Babiak zawarli w 2014 roku 45 małżeństw, co odpowiada 5,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,9% mieszkańców gminy Babiak jest stanu wolnego, 57,7% żyje w małżeństwie, 3,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,6% to wdowy/wdowcy.

Gmina Babiak ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -12. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,5 na 1000 mieszkańców gminy Babiak. W 2014 roku urodziło się 76 dzieci, w tym 42,1% dziewczynek i 57,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 429 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,89 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2013 roku 44,7% zgonów w gminie Babiak spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 24,1% zgonów w gminie Babiak były nowotwory, a 6,2% zgonów spowodowanych było

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Babiak przypada 10.96 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

W 2014 roku zarejestrowano 61 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 62 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Babiak -1. W tym samym roku 2 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1.

1.2. Rynek Pracy

63,9% mieszkańców gminy Babiak jest w wieku produkcyjnym, 19,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W gminie Babiak wg danych GUS na 1000 mieszkańców pracuje 52 osób . 47,6% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 52,4% mężczyźni. Bezrobocie w gminie Babiak wynosiło w 2014 roku 14,6% (18,6% wśród kobiet i 11,2% wśród mężczyzn).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Babiak wynosi 3 624,38 pln, co odpowiada 90.50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Babiak 494 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 40 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -454.

43,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Babiak pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

rybactwo), 28,6% w przemyśle i budownictwie, a 8,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,7% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

1.3. Bezpieczeństwo

□ Przepęstwa ogółem (oszacowanie)

□ 150

□ 74 Przepęstwa o charakterze kryminalnym (oszacowanie)

□ 74

□ 35 Przepęstwa o charakterze gospodarczym (oszacowanie)

□ 35

□ 24 Przepęstwa drogowe (oszacowanie)

□ 24

□ 2 Przepęstwa przeciwko życiu i zdrowiu (oszacowanie)

□ 2

□ 77 Przepęstwa przeciwko mieniu (oszacowanie)

□ 77

18,58 Przepęstwa ogółem na 1000 mieszkańców

1.4. Finanse gminy

Suma wydatków z budżetu gminy Babiak wyniosła w 2014 roku 26,9 mln złotych, co daje 3,4 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 8,3% w porównaniu do roku 2013. Największa część budżetu gminy Babiak - 36% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 852 - Pomoc

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

społeczna (19.4%) oraz na Dział 600 - Transport i łączność (9%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 4,3 mln złotych, czyli 16,0% wydatków ogółem.

Suma dochodów do budżetu gminy Babiak wyniosła w 2014 roku 26,5 mln złotych, co daje 3,3 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 5.4% w porównaniu do roku 2013. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (44.9%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (20.3%) oraz z Dział 852 - Pomoc społeczna (16.9%). W budżecie gminy Babiak wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 280 złotych na mieszkańca (8,5%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 0,9 złotych na mieszkańca (0,0%). 2 248 mieszkańców gminy Babiak jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 070 kobiet oraz 1 178 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 10,5% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,2% wykształcenie policealne, 8,7% średnie ogólnokształcące, a 16,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 26,1% mieszkańców gminy Babiak, gimnazjalnym 5,8%, natomiast 27,7% podstawowym ukończonym. 2,2% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

1.5. Infrastruktura komunikacyjna Gminy Babiak

Sieć drogową charakteryzuje mała gęstość z uwagi na skupiony charakter osadnictwa i strukturę gospodarstw rolnych. Sieć dróg gminnych nie wymaga uzupełnienia ponieważ część dróg

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

ponadlokalnych spełnia ich funkcje, zapewniając wewnętrzne powiązania.

Dużo bardziej utrudniony dostęp do komunikacji publicznej mają mieszkańcy pozostałych miejscowości zlokalizowanych na obszarach poza ośrodkami gminnymi. Problem ten dotyczy przede wszystkim osób starszych oraz nie posiadających własnych środków transportu. Należy zwrócić również uwagę, iż w sezonie wakacyjnym kiedy nie funkcjonuje transport dzieci do szkół, z którego korzystają też inni mieszkańcy pomiędzy wieloma miejscowościami w zasadzie brak jakiejkolwiek komunikacji.

Przez obszar gminy Babiak przebiegają 3 drogi wojewódzkie o łącznej długości 29,1 km oraz 5 dróg powiatowych o łącznej długości 34 km. Drogi te stanowią ważny łącznik pomiędzy poszczególnymi gminami, ale również mają istotne znaczenie przy obsłudze terenów zlokalizowanych w granicach gminy.

1.6. Ciągi komunikacyjne o charakterze niskoemisyjnym

Na terenie gminy Babiak przygotowano założenia i realizacje pod ścieżki rowerowe oraz szlaki, które służą mieszkańcom, ale również turystom. Perspektywy rozwoju ścieżek rowerowych powinny uwzględnić fakt, że już wytyczone szlaki rowerowe oraz nowo planowane powinny być uzupełnieniem i rozwinięciem lokalnego układu drogowego. Przebieg i zakres dróg rowerowych został dostosowany do aktualnego i przyszłościowego układu komunikacyjnego Gminy. Przebieg szlaków rowerowych został zaprojektowany w celu:

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

- zapewnienia mieszkańcom alternatywnych możliwości dojazdu do pracy i szkoły oraz
- zaprezentowania turystom i mieszkańcom gminy atrakcyjnych przyrodniczo okolic oraz ciekawych miejsc do zwiedzania i wypoczynku.

Problem:

Poprawa stanu dróg jest widoczna głównie na drogach krajowych i wojewódzkich, znacznie mniejsza w przypadku dróg powiatowych oraz gminnych. Stan dróg powiatowych jest niezadowalający. Podstawowymi mankamentami w 80% dróg są nienormatywne szerokości i nośności nawierzchni, zły stan techniczny poboczy, brak właściwego odwodnienia, miejsca zmniejszające sprawność i bezpieczeństwo ruchu (nienormatywne łuki powodujące ograniczoną widoczność na skrzyżowaniach - zbyt mały trójkąt widoczności).

Osobnym problemem, będącym w stosunku komplementarnym dla poprawy komunikacyjnej są ciągi pieszo-jezdne, których niewystarczająca ilość, brak synchronizacji oraz cech normatywnych w znaczącym stopniu uniemożliwiają właściwą komunikację o charakterze alternatywnym. Brak punktów stykowych, a tym samym łączności w tym zakresie stanowi istotną barierę w zakresie dojazdu do pracy, szkół oraz instytucji publicznych, jak również w stopniu znaczącym determinuje na relatywnie niższy poziom rozwoju przemysłu i gospodarki turystycznej.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

- brak znaczących ciągów komunikacyjnych stanowiących alternatywę w komunikacji w przemieszczaniu się pomiędzy poszczególnymi obszarami gminy,
- główna bariera: interwencja środków do granicy administracyjnej,
- brak powiązań komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi obszarami,
- brak wspólnej promocji w formie jednorodnego oznakowania.

Rozwiązanie:

Interwencja w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Babiak przynieść ma znaczącą jakościowo poprawę całościowego układu komunikacyjnego, zarówno w ujęciu wewnętrznym (dojazd do pracy, szkoły, instytucji publicznych) oraz zewnętrznym (głównie turyści).

Wymienione ciągi komunikacyjne o charakterze niskoemisyjnym mają przyczynić się do rozwoju aktywności turystycznej, co w konsekwencji wpłynąć ma na pobudzenie przemysłu turystycznego. Nawiązujące do nich trasy rowerowe na terenie gminy powinny pogodzić potrzeby turystów, środowiska naturalnego i lokalnych społeczności, a przede wszystkim stworzyć niskoemisyjne korytarze komunikacyjne będące alternatywami drogami dojazdowymi do miejsc pracy oraz szkół.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

1.7. Usługi publiczne: przebudowa bazy edukacyjnej oraz program edukacji regionalnej

W ramach przedmiotowego opracowania dokonano diagnozy stanu oraz wskazano na podstawowe problemy i ich rozwiązania. W przedmiotowym obszarze odnotowano problem migracji osób młodych, szczególnie tych zdolnych, do dużych miast i zagranicę (jest to element szerszego problemu o charakterze ogólnopolskim). Problem ubytku młodych ludzi i powolnego starzenia społeczeństwa uwypukla się podczas analizy piramidy wieku, jak i również w analizach porównawczych struktury ekonomicznej ludności. Piramida wieku dla gminy Babiak w chwili obecnej nie pozwala na jednoznaczne zakwalifikowanie jej, do jednego z podstawowych 3 typów populacji: progresywnej, zastojowej bądź regresywnej, jednak jej kształt wraz z podstawą najbardziej przypomina tę ostatnią. Wyraźnie zauważalne są występujące w Polsce wyże demograficzne w latach 1955-1960 oraz 1980-1990. Osoby z pierwszego wyżu demograficznego (50-59 lat) wyszły już z wieku rozrodczego i w najbliższych 10 latach całkiem dużą liczbą zasila również grono osób w wieku poprodukcyjnym. Niepokojące jest także, iż pomimo kilkuletniego już przebywania osób z drugiego wyżu w wieku rozrodczym (20-30) wciąż niezauważalne jest echo tego wyżu i liczba urodzeń nie wzrasta, co powoduje zwężanie piramidy wieku, pomimo korzystnego stosunku osób w wieku rozrodczym. Przy wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym oraz silnej migracji osób młodych istnieje zagrożenie znacznego starzenia się społeczeństwa w okresie najbliższych 15 lat.

Niesprzyjający jest również fakt, że już w chwili obecnej obszar gminy Babiak posiada niekorzystną strukturę ekonomiczną ludności,

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

która charakteryzuje się zarówno najmniejszym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym, jak i największym w wieku poprodukcyjnym. także z wysoką średnią arytmetyczną wieku.

Mieszkańcy gminy stanowią społeczność wykształconą relatywnie słabo. Według danych z aktualnego Narodowego Spisu Powszechnego, zaledwie 10% osób posiadało wykształcenie wyższe. Około 1/3 mieszkańców to osoby z wykształceniem podstawowym.

Rolą samorządu gminnego jest zapewnienie dobrych warunków kształcenia uczniów oraz jak najwyższych standardów nauczania na poziomie przedszkolnym i szkolnym w zakresie szkół podstawowych i gimnazjalnych. Zadaniem władz lokalnych jest w szczególności utrzymanie obiektów i placówek oświatowych, zatrudnienie i monitoring pracy kadry dydaktycznej, organizacja zajęć edukacyjnych oraz wspieranie najwybitniejszych i najzdolniejszych uczniów. Samorządy finansują oświatę z dwóch źródeł: subwencji oświatowej, która najczęściej pokrywa zaledwie część wydatków związanych z edukacją, oraz dochodów własnych. Wydatki na oświatę i wychowanie stanowią średnio 30-40% budżetu gmin. Sytuacja taka skłania samorządy do stawiania szkole realistycznych wymagań dotyczących poziomu nauczania, który ma wpływ na konkurencyjność gmin.

2 248 mieszkańców gminy Babiak jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 070 kobiet oraz 1 178 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 10,5% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,2% wykształcenie policealne, 8,7% średnie ogólnokształcące, a 16,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 26,1% mieszkańców gminy

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Babiak, gimnazjalnym 5,8%, natomiast 27,7% podstawowym ukończonym. 2,2% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa wielkopolskiego mieszkańcy gminy Babiak mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Babiak największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (30,0%) oraz zasadnicze zawodowe (18,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,4%) oraz podstawowe ukończone (25,2%).

16,7% mieszkańców gminy Babiak w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (16,1% wśród dziewczynek i 17,2% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 642 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,07 dzieci w wieku przedszkolnym.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 20,8% ludności (20,1% wśród dziewczynek i 21,4% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 17 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 98,07.

Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,2% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (13,4% wśród dziewczyn i 11,1% wśród chłopaków). Na 1 oddział w

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

szkołach gimnazjalnych przypada 20 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 96,34.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 18,6% mieszkańców (18,3% wśród dziewczyn i 18,9% wśród chłopaków). 21 uczniów przypada na oddział w zasadniczych szkołach zawodowych.

W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 31,7% mieszkańców gminy Babiak w wieku potencjalnej nauki (32,2% kobiet).

Dobrej jakości edukacja jest jednym z aspektów przyciągających nowych mieszkańców (głównie młodych ludzi z dziećmi), z drugiej strony chroni przed rezygnacją rodziców z posyłania dzieci do szkoły na terenie ich miejsca zamieszkania.

Wsparcie edukacji jest inwestycją gmin we własnych mieszkańców. Edukacja i wychowanie przedszkolne są przy tym nieodłącznie związane z sytuacją demograficzną gminy. Trendy demograficzne obserwowane na terenie gminy sprawiają, że zmniejsza się liczba dzieci w wieku szkolnym, co powoduje wzrost jednostkowych kosztów utrzymania infrastruktury edukacyjnej.

Problemy:

- Brak korelacji pomiędzy edukacją na poziomie podstawowym i gimnazjalnym z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy i kierunkami kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym,
- Brak wystarczającej infrastruktury rekreacyjno-sportowej,,

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

- Występujące bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej
- Odływ młodych i wykształconych ludzi do większych ośrodków miejskich i zagranicę,
- Utrudniony dostęp do edukacji,
- Wykluczenie społeczne na terenach byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz Lasów Państwowych.

Rozwiązanie:

Położenie gminy Babiak w administracyjnych granicach województwa rzutuje na jego powiązanie z problemami oraz wyzwaniem regionu. Kształcenie na poziomie, za który odpowiedzialny jest samorząd terytorialny musi odbywać się w pełnej korelacji z potencjałem i kierunkami rozwoju gminy, stąd jednym z rozwiązań i proponowanych przedsięwzięć jest lokalny program edukacyjny mający uświadamiać uczniów, czyli przyszłych pracowników branż turystycznych, co do wyjątkowości, specyfiki, potencjału oraz możliwości gminy.

Bariery rozwojowe gminy (m.in. słabe przyciąganie kapitału oraz niska innowacyjność przedsiębiorstw, ograniczona dostępność komunikacyjna, słaba dostępność infrastruktury cyfrowej, ubóstwo ekonomiczne mieszkańców gminy, niska jakość kształcenia) w znacznym stopniu determinują obecną sytuację społeczno-gospodarczą gminy.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Przez obszar interwencji należy rozumieć grupę kategorii interwencji odpowiadającej odpowiedniej sferze funkcjonowania gminy.

Wymienione obszary interwencji Gminy Babiak pokrywają się z obszarami strategicznej interwencji, wymienionymi w aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa z horyzontem czasowym do 2020 roku. Strategia jako najważniejszy dokument samorządu województwa, określa kierunki rozwoju regionalnego i wskazuje obszary szczególnej interwencji w wymiarze przestrzennym województwa.

W ramach konkretnych działań proponuje się realizację kompleksowego projektu w sferze podstawowych usług publicznych edukacyjnych polegającego na poprawie i rozbudowie placówek edukacyjnych (finansowanie: EFRR) oraz regionalnego programu edukacyjnego (EFS).

Rekomendacja:

Na etapie tworzenia finalnej wersji Programu Rewitalizacji Gminy Babiak należy implementować podejście zintegrowane w zakresie rozwiązywania poszczególnych problemów wynikających z diagnozy poprzez koordynację działań z innymi podmiotami samorządowymi, na poziomie poszczególnych gmin. Rekomenduje się również włączenie w każdy kompleksowo rozumiany projekt 20% komponentu realizującego zadania w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

1.8. Usługi publiczne: gospodarka środowiskowa

Gmina Babiak jest jednorodna również pod względem gospodarki środowiskowej rozumianej jako uporządkowanie problemów sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

Zasoby naturalne w postaci wód podziemnych, cieków wodnych, wód gruntowych, jezior oraz rzek, które są ze sobą naturalnie powiązane powodują potrzebę koordynacji w zakresie planowania i zarządzania przedmiotową substancją.

Ze względu na wiele obszarów cennych przyrodniczo, jak i liczne wody powierzchniowe, dobry system kanalizacyjny i wodociągowy jest kluczowym zagadnieniem w temacie ich ochrony, gdyż zmniejsza on zagrożenie skażenia środowiska niebezpiecznymi substancjami.

Zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Babiak realizuje: Urząd Gminy w Babiaku – Referat Spraw Komunalnych. Właścicielem infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej jest Gmina Babiak.

Na terenie gminy znajdują się cztery Stacje Uzdatniania Wody w następujących miejscowościach:

· **SUW Babiak** – przebudowana i zmodernizowana w latach 2009 - 2010, wyposażona jest w następujące urządzenia: pompownia I-ego stopnia, zbiornik reakcji, pompownia przerzutowa, 4 filtry odżelaziające, 4 filtry odmanganiające, chlorator, 3 zbiorniki retencyjne po 150 m³ każdy, zestaw hydroforowo - pompowy, urządzenia pomiarowe, zasilanie rezerwowe – agregat prądotwórczy,

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

dwie studnie głębinowe. Stacja pracuje w automacie zapewniając działanie procesów filtracji, które odbywa się nocą przy minimalnym rozborze wody.

· **SUW w Brdowie** - wyposażona jest w następujące urządzenia: 4 - aeratory, 4 filtry ciśnieniowe odżelaziające i odmanganiające, zbiornik powietrza, 2 sprężarki, zestaw pompowy, hydrofor i urządzenia pomiarowe, 3 zbiorniki retencyjne podziemne po 50 m³ każdy oraz wolnostojący 150 m³, dwie studnie głębinowe.

· **SUW Dębno Królewskie** - wyposażona jest w następujące urządzenia: 4 aeratory, 4 filtry ciśnieniowe odżelaziające, 3 hydrofory, sprężarkę, chlorator, zestaw pompowy, urządzenia pomiarowe, 2 zbiorniki retencyjne po 100m³ każdy oraz dwie studnie głębinowe.

· **SUW w Mchowiu** - wyposażona jest w następujące urządzenia: aerator centralny, filtry ciśnieniowe – 6 szt., zbiornik powietrza, sprężarka, dmuchawa, zestaw pompowy, hydrofor, chlorator i urządzenia pomiarowe, 2 zbiorniki retencyjne po 150 m³ każdy, dwie studnie głębinowe. Obecnie pracują dwie stacje wodociągowe.

Wszystkie miejscowości w gminie Babiak wyposażone są w wodociąg publiczny. Obecnie do sieci wodociągowej podłączonych jest około 98% gospodarstw domowych. Na koniec 2015 roku liczba przyłączy wynosiła 2587. Łączna długość sieci wodociągowej w gminie wynosiła 245,50 km.

Woda przeznaczona do spożycia ujmowana jest z ujęć podziemnych – studni głębinowych. Obecnie wszystkie wodociągi zlokalizowane na obszarze gminy Babiak posiadają wodę przydatną do spożycia.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Wszystkie wodociągi są ze sobą połączone. Oznacza to możliwość zasilania tych sieci (w razie awarii lub modernizacji stacji) z ujęć sąsiednich.

Gmina Babiak dysponuje Gminną Oczyszczalnią Ścieków typu ZB BOS o przepustowości 600 m³/dobę zlokalizowaną w miejscowości Polonisz, rozbudowaną i zmodernizowaną w latach 2009 - 2010. Oczyszczalnia ta jest oczyszczalnią biologiczno-mechaniczną. Wyposażona jest: w automatyczną stację zlewczą, przepompownię ścieków dowożonych, stację mechanicznego oczyszczania ścieków, przepompownię ścieków oczyszczonych, ciąg technologiczny biologicznego oczyszczania ścieków, zbiornik retencji ścieków oczyszczonych, gospodarkę osadową - zagęszczacz, prasę do odwadniania osadów, stację dmuchaw, agregat prądotwórczy. Oczyszczanie mechaniczne obejmuje usuwanie zanieczyszczeń stałych tzw. skratek oraz zawiesin mineralnych. W części biologicznej oczyszczanie ścieków (usuwanie substancji biogennych) odbywa się z wykorzystaniem osadu czynnego. Osad nadmierny odprowadzany jest do komory stabilizacji, napowietrzany i odwadniany na prasie odwadniającej. Powstały osad jest składowany na potrzeby rekultywacji. Natomiast piasek i skratki odbierane i wywożone są przez uprawnioną firmę. Ścieki oczyszczone odprowadzane są do Kanału Morzyce - Lichenek stanowiący dopływ rzeki Noteć.

Oczyszczalnia w Poloniszu została przewidziana dla obsługi całej gminy. Obecnie do systemu doprowadzane są ścieki w ilości ok. 350,00 m³/dobę, w tym ok. 20,00 m³ ścieków dowożonych.

Łączna długość kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wynosi 30,5 km.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Do zbiorczej sieci kanalizacyjnej podłączone jest ok. 40% mieszkańców gminy tj. 3 184 osób.

Obszary Gminy Babiak, które z uwagi na wysoki stopień rozproszenia miejscowości oraz brak aglomeracji spełniających kryteria RLM stanowią element całościowego systemu problemowego, który opiera się na następujących punktach:

- znaczące rozproszenie miejscowości na terenie Gminy,
- duże odległości pomiędzy miejscowościami eliminują je z rozwiązań sieciowych,
- niska wydolność istniejących rozwiązań technologicznych,
- niskie wartości RLM uniemożliwiające włączenie do sieci.

Rozwiązanie:

- przebudowa i dostosowanie istniejących sieci,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- budowa miejscowych oczyszczalni ścieków (kontenerowe oczyszczalnie ścieków).
- budowa systemów alternatywnych źródeł energii,
- uporządkowanie poprzez koordynację działań sfery środowiskowej na terenie Gminy Babiak.

2. Wnioski ogólne dla diagnozowanych obszarów tematycznych

Gmina Babiak jest obszarem zintegrowanym geograficznie, problemowo oraz administracyjnie posiadającym określoną kopertę problemów, jak również historię wspólnych działań.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Proponowane obszary tematyczne do Programu Rewitalizacji w ramach przedmiotowej Diagnozy mają charakter wzajemnie skorelowany i wynikowy:

- poprawa, przebudowa i rozbudowa układów komunikacyjnych wpływa na drożność całościowo rozumianego układu przestrzennego w zakresie skrócenia czasu przejazdu, zapewnienia alternatywnych form dojazdu do szkół, instytucji publicznych oraz zakładów pracy; działaniom tym towarzyszy dodatkowo funkcja rozwoju działań turystycznych będących jedną z głównych osi rozwoju gospodarczego gminy,
- uporządkowanie usług publicznych w zakresie edukacji to stworzenie bazy infrastrukturalnej wspomaganej przez rosnącą świadomość proekologiczną. Dodatkowo ten komponent będzie wspierany projektami o charakterze szkoleniowo-edukacyjnym,
- perspektywiczne uporządkowanie gospodarki środowiskowej rozumianej, jako wspólny problem wpływający bezpośrednio na gospodarkę turystyczną oraz jakość życia mieszkańców,

całość przedstawianych problemów należy w ujęciu procesowym sprowadzić do szerokiego problemu rewitalizacji gminy.

V. PODSUMOWANIE

Gminę Babiak charakteryzuje wysoki poziom degradacji rozumianej, jako wieloaspektowy obszar kryzysowy. Proces określenia ewentualnych potrzeb wymaga podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

(pobudzającym aktywność lokalną) przygotowujących w kolejnym etapie do działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.

Obszar Gminy charakteryzuje duże natężenie problemowe w zakresie rewitalizacji i wynika ze znaczącego nasycenia obszarami, które zmieniają i winny zmieniać swoją funkcję.

Procesy rewitalizacji muszą być określone przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach.

Należy podkreślić, że konieczne jest dążenie w realizacji programów rewitalizacji do koordynacji instrumentów wsparcia.

Problem:

- brak koordynacji działań gminy w zakresie podejmowania działań rewitalizacyjnych,
- brak koncentracji środków na kompleksowe rozwiązania rewitalizacyjne,
- brak aktualnych programów rewitalizacyjnych,
- brak połączenia działań rewitalizacyjnych inicjowanych przez JST z innymi grupami interesariuszy społecznych oraz prywatnych.

Rozwiązanie:

- implementacja kompleksowego programu rewitalizacji na obszarze całej gminy Babiak,
- realizacja zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych na obszarze gminy.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Rezultaty realizacji projektu istotne dla rozwoju obszaru objętego Programem Rewitalizacji:

- wykorzystanie potencjału tkwiącego w turystyce aktywnej nad jeziorami,
- włączenie społeczne marginalizowanych grup z obszarów zdegradowanych i peryferyjnych Gminy Babiak,
- niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi obszarów,
- zwiększenie zainteresowania turystów nową kompleksową ofertą,
- rozwój funkcji gospodarczych w centrach miejscowości,
- włączenie społeczności zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne,
- rewitalizacja rynków miejscowości (zaniedbanych starych części miejscowości),
- rewitalizacja centralnych obszarów miejscowości – głównych ulic,
- nadanie nowych funkcji gospodarczych i rozwój dotychczasowych funkcji,
- promocja i rewitalizacja społeczna w ramach działań „miękkich”
- uporządkowanie placów,
- odnowa chodników,
- rewitalizacja starych kamienic, starej zabudowy w centrum Babiaka
- nadanie funkcji gospodarczych zaniedbanym budynkom,
- uporządkowanie terenów zielonych i małej architektury,
- przebudowa oświetlenia,

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

- oznakowanie i informacja turystyczna,
- oferta gospodarcza dla drobnych działalności usługowych.

Na rewitalizowanych obszarach miejscowości powstaną nowe funkcje gospodarcze, w szczególności w zakresie usług dla mieszkańców i turystów, wzrost atrakcyjności terenów pozwoli na przyciągnięcie większej liczby inwestorów.

Rekomendacja:

Należy podkreślić, że konieczne jest dążenie w realizacji programów rewitalizacji do koordynacji instrumentów wsparcia. Na przykład w zakresie procesów rewitalizacyjnych pośrednio lub bezpośrednio związanych z prowadzeniem inwestycji w budynkach, w szczególności w sposób komplementarny powinny być traktowane takie instrumenty jak Fundusz Termomodernizacji i Remontów i programy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dotyczące modernizacji budynków publicznych oraz działania finansowane ze środków UE (w ramach Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko oraz Regionalny Program Operacyjny) dotyczące efektywności energetycznej i rewitalizacji budynków mieszkalnych i publicznych. Spójne powinny być również działania finansowane z Funduszu Dopłat z działaniami finansowanymi ze środków UE. W szczególności dotyczy to tworzenia i obsługi mieszkań dla tzw. grup specjalnych – osoby starsze, osoby niepełnosprawne, osoby opuszczające dom dziecka, imigranci itp. (patrz rozdział: *Finansowanie Narodowy Program Rewitalizacji ze środków krajowych*).

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

Konieczne jest angażowanie społeczeństwa Gminy Babiak i umożliwienie szerokiej partycypacji w procesie przygotowania, a potem ich realizacji/wdrażania programów, partycypacja społeczna musi być „wpisana” w proces rewitalizacji jako fundament wielu działań.

Ważne jest, aby programy rewitalizacji posiadały przejrzysty system monitoringu skuteczności działań i odpowiednio elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany.¹

VI. ZAŁĄCZNIK 1: ZESTAWIENIE INWESTYCYJNE NA LATA 2016-2022

Zestawienie inwestycyjne na lata 2016-2022 w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji

	Grupa zadaniowa	Tytuł zadania	Okres realizacji	Szacowane nakłady w tys. zł
I.	Usługi publiczne: edukacja (lokalny system kształcenia na poziomie gimnazjalnym, w tym poprawa jakości infrastruktury)	2016-2022 (obligatoryjnie dla każdego zadania)		
1.		Budowa boiska wielofunkcyjnego w m. Brdów	2017-2018	500

¹ Na podstawie *Narodowego Planu Rewitalizacji*, Warszawa 2014.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

2.		Rozbudowa przedszkola w Babiaku	2016-2017	1000,0
3.		Termomodernizacja Zespołu Szkół w Bogusławicach	2017	500,00
4.		Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Babiaku	2017	800,00
5.		Termomodernizacja Gimnazjum w Babiaku	2017	800,00
6.		Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Brdowie	2017	500,00
7.		Montaż instalacji solarnych/fotowoltaicznych na gminnych obiektach użyteczności publicznej (GOPS, GOKiBP, gminna hala sportowa)	2019-2022	300,00
8.		Montaż instalacji fotowoltaicznych w Zespole Szkół w Bogusławicach	2019-2022	200,00
9.		Montaż instalacji fotowoltaicznych w Gimnazjum w Babiaku	2019-2022	200,00
10.		Montaż instalacji fotowoltaicznych w Szkole Podstawowej	2019-2022	200,00

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

		w Babiaku		
11.		Montaż instalacji fotowoltaicznych w Zespole Szkół w Brdowie	2019-2022	200,00
II.	Turystyka (w tym turystyka kulturowa),			
1.		Budowa deptaka nad jeziorem w Brdowie	2017-2018	400,00
III.	Usługi publiczne: lokalna i subregionalna infrastruktura drogowa	tylko drogi Rewitalizacyjnego	na terenie	Obszaru
1.		Przebudowa drogi gminnej nr G-492515 i G-492588 w Babiaku	2016-2017	1000,00
2.		Przebudowa drogi gminnej nr G-492596 i G-492596s w Brdowie ul. Stodólna	2016-2017	500,00
3.		Przebudowa drogi gminnej nr G-492547 w m. Ozorzyn	2016-2017	400,00
4.		Przebudowa drogi gminnej nr G-492577 w m. Babiak - ul. Poznańska	2017-2019	150,00
5.		Przebudowa drogi gminnej nr G-492518 w m. Wiecinin-Radoszewice	2016-2019	400,00
6.		Przebudowa drogi gminnej nr G-492525 w m. Babiak-Kiejsze	2016-2019	400,00
7.		Przebudowa drogi gminnej nr G-492626 -Ozorzyn	2016-2019	100,00

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

8.		Przebudowa drogi gminnej nr G-492594 w m. Brdów - ul. Ks. Markowskiego.	2018-2022	200,00
9.		Przebudowa drogi gminnej nr G-492540 w m. Brdów - Ostrowy Brdowskie	2018-2022	400,00
10.		Dofinansowanie dla Powiatu Kolskiego na budowę chodnika wzdłuż drogi powiatowej (ul. Braterstwa Broni w stronę m. Psary)	2018-2022	200,00
IV.	Usługi publiczne: gospodarka środowiskowa			
1.		Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Babiak - etap IX	2016-2018	150,00
2.		Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Ozorzyn	2016-2019	250,00
3.		Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Brdów - etap IV	2018-2022	250,00
4.		Przebudowa/rozbudowa SUW w Brdowie-etap II	2016-2017	300,00
5.		Przebudowa/rozbudowa SUW w Mchowie	2017-2018	500,00
6.		Przebudowa SUW w Babiaku	2018-2020	500,00
7.		Budowa oczyszczalni przydomowych	2017-2022	500,00
8.		Edukacja ekologiczna	2016-2022	100,00

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

		młodzieży i dorosłych		
9.		Program ochrony środowiska	2016	10,00
10.		Program ochrony nad bezdomnymi zwierzętami	2016	10,00
V.	Usługi publiczne: infrastruktura społeczna			
1.		Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w m. Osówie	2018	50,00
2.		Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w m. Brdów	2017-2018	400,00
3.		Budowa deptaka nad jeziorem w Brdowie	2017-2018	400,00
4.		Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w m. Babiak	2017-2018	300,00
5.		Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w m. Stare Morzyce	2017	30,00
6.		Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w m. Dębno Królewskie	2018	100,00
7.		Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w m. Brzezie	2017-2018	100,00

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

8.		Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w m. Zakrzewo	2016-2017	50,00
9.		Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w m. Wiecinin	2016-2017	100,00
10.		Budowa boiska wielofunkcyjnego w m. Brdów	2017-2018	500,00
11.		Utworzenie cmentarzyska dla psów	2019-2022	150,00
12.		Budowa/przebudowa świetlicy wiejskiej w Poloniszu	2018	150,00
13.		Budowa/przebudowa świetlicy wiejskiej w Brdowie	2017-2019	500,00

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

VII. SUMARYCZNA ANALIZA MIEJSKOŚCI BABIAKA

Babiak założony został w 1784 roku na terenie leśnym jako wieś olęderska. Wkrótce potem Bonawentura Raczyński sprowadził do niej z Niemiec sukienników, w celu założenia osady fabrycznej. Na początku XIX w. w Babiaku osiedli pierwsi Żydzi. Po pożarze w 1810 r. miejscowość została przeniesiona na drugi brzeg rzeczki Tyśmiennicy. W 1815 r. Babiak uzyskał prawa miejskie. Dane historyczne podają, że ludność Babiaka w 1827 r. wynosiła 521 osób, zajmował on drugie miejsce pod względem ludności na terenie obecnej gminy, zaraz po Brdowie, który liczył wówczas 794 mieszkańców. W wyniku represji rosyjskich następujących po Powstaniu Styczniowym mającym miejsce w roku 1863 Babiak utracił prawa miejskie. Po tym fakcie nastąpił upadek rzemiosła, a w 1870 r. osada została zdegradowana do rangi wsi.

Warto zauważyć, że miejscowość Babiak zachowała (zwłaszcza w zakresie samego centrum miejscowości) tradycyjny układ miejski z wyraźnie zaznaczonym Rynkiem w kształcie regularnego czworokąta. Zarówno ulice koncentrujące się wokół centrum miejscowości, jak również poszczególne części miejscowości pod względem architektonicznym wykazują zdecydowanie cechy dystynktywne nawiązujące do urbanistycznego układu miejskiego charakterystycznego dla wschodniej Wielkopolski. Należy podkreślić, iż tylko w samej Wielkopolsce miejscowości o zbliżonej wartości substancji architektonicznej, wielkości statystycznej mieszkańców oraz współczynnika działalności gospodarczej na mocy ciągłości praw miejskich takie prawo posiadają, co w sposób

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

zdecydowany predestynuje Babiak do starań o odzyskanie praw miejskich.

Na podstawie analizy prawnej w zakresie nadawania praw miejskich w Polsce oraz ich odzyskiwania należy stwierdzić, iż przedmiotowym zakresie panuje swego rodzaju dowolność interpretacji. Kompetencja ta przysługuje Radzie Ministrów. Jest ona realizowana w drodze rozporządzenia. Akt ten może być wydany także na wniosek zainteresowanej rady gminy. Nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalenie jego granic i ich zmiana dokonywane są w sposób uwzględniający infrastrukturę społeczną i techniczną oraz układ urbanistyczny i charakter zabudowy. Warto zauważyć, że w Polsce funkcjonują miasta, których liczba mieszkańców nie przekracza tysiąca mieszkańców, a mimo tego faktu ich miejskość nie jest zagrożona.

W kontekście przedmiotowej diagnozy należy podkreślić, iż to, co czyni miejscowość miastem to przede wszystkim wypadkowa następujących elementów natury socjologicznej oraz gospodarczej:

1. Determinacja mieszkańców oraz władz samorządu terytorialnego w zakresie dążenia do nadania statusu miasta,
2. Tożsamość miejska, której kształtowanie oraz nabywanie jest wynikiem realizacji działań tożsamościowych społeczności lokalnej,
3. Stymulacja progospodarczych postaw wśród społeczności lokalnej (elementem takiej stymulacji w przypadku Babiaka

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

może być wzmacnianie potencjału gospodarki opartej na turystyce, np. poprzez wzmocnienie roli Targów Sobotnich),

4. Strategii przywracania praw miejskich rozumianej jako połączone działania promocyjno-edukacyjne akcentujące miejskość Babiaka,
5. Lokalne działania w zakresie edukacji historycznej (Babiak, jako miasto dwóch kultur, otwarte i przyjazne).

Rekomendacja: w celu przywrócenia praw miejskich należy stworzyć oraz wdrożyć Strategię Marki i Miasta Babiak rozumianej, jako połączenie elementów marketingu kulturowego.

Diagnoza do Programu Rewitalizacji

VIII. SŁOWNIK POJEŃ

1. kongestia - występuje na niektórych odcinkach sieci i węzłach transportowych, szczególnie na obszarach wysoko zurbanizowanych lub na trasach łączących ze sobą ośrodki o dużej sile wzajemnego ciężenia. Objawia się dużym zmniejszeniem średniej prędkości ruchu, długotrwałymi zatorami, rozlewaniem się na sieci dojazdowe,
2. metaanaliza - narzędzie badawcze polegająca na analizie danych, określających wtórne odkrywanie wiedzy metodą uogólniania informacji zawartych w publikacjach czy źródłach pierwotnych,
3. F.S.M. (*ang. Flesh Screen Methodology*) - metoda polegająca na zatrzymaniu strumienia danych informacyjnych w określonym momencie jej przeprowadzania i przeprowadzeniu projekcji danych na konkretne realizacje projektowe.